REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următorele
BIROURI de ANUNŢURI:
în Viena: la N. Dukes Nachf Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. În Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 bani pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA" iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 luni 12 c., pe trei luni 6 corone. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 24. Braşov, Vinerĭ-Sâmbătă 1 (14) Februarie. 1903.

Procese politice.

III.

Grijea, ce-o avea pentru maghiarisare şi pentru promovarea şi întărirea sistemului volnic şi asupritor, pe care se căsnea a-l introduce, l'a făcut pe Coloman Tisza ca, timp de mai mulţi anĭ dela venirea sa la putere (1875), sĕ păstreze aparinţa liberalismului, ce-l purta în gură nu înse în inimă, şi sĕ nu 'şĭ ia refugiul încă la continuarea proceselor politice, ce se puseseră în lucrare în contra Românilor, după decretarea fusiunei Ardealului cu Ţera ungurescă.

Curênd înse, după-ce, la îndemnul sĕu, dieta a votat legea dela 1879, relativă la întroducerea forţată a limbei maghiare în tóte şcólele nóstre poporale — prima spărtură mare ce s'a făcut în legea naţionalităţilor — Coloman Tisza şi guvernul sĕu au început sĕ fie din an în an mai agresivĭ faţă cu naţionalităţile.

Acésta a contribuit ca Românii ardelenĭ se se unéscă la 1881 cu fraţii lor din Bănat şi Ţera ungurescă, proclamând solidaritatea naţională şi înfiinţând un singur partid român.

De altă parte solidarisarea Românilor în lupta lor naţională, a fost folosită de agitatorii dela cârmă ai sistemului de maghiarisare pentru a aţiţa şi mai mult pressa şi societatea maghiară în contra lor. A sosit într'aceea anul 1883, care aduse o nouă lege de maghiarisare, ce privea acum şcolele medii sĕu secundare. Partidul naţional român, în primul stadiu al organisării sale, a protestat în vr'o patru-spre-dece meetingurĭ împuitóre contra acelor proiecte de maghiarisare forţată.

S'a mai întêmplat, că în 1883 guvernul Romăniei făcuse primul pas pentru apropierea de tripla alianţă. Acesta a fost un moment, pe care Tisza s'a nisuit a-l esploata cu prisos şi în două direcţiunĭ în favorul politicei sale. Dela guvernul român el cerea sĕ-i dea probe de lealitate faţă cu Ungaria, venindu-i în ajutor la suprimarea „agitaţiunei" române ardelene de aicĭ şi din România, ér nouĕ Românilor din Ardeal şi Ungaria ne da de scire prin organele sale de publicitate, că acum, devenind amică Ungaria cu România, noi bieţii de noi cu partidul nostru naţional cu tot am ajuns între două focurĭ, între ciocan şi nicovală, şi nu ne rĕmâne alta decât a ne închina sistemului politic domnitor şi a capitula necondiţionat.

Diarul oficios „Nemzet" scriea în tómna anului 1883 polemisând cu diarul nostru: „Părerea nóstră seriósă este, că a venit acum rêndul foilor române, ca sĕ-şĭ i-a bine séma. Puterea de stat maghiară a putut sĕ ignoreze păn' acuma — cu tóte că e întrebare décă a făcut bine cu acésta — atacurile îndreptate sistematic asupră-i, dér momentul e aprópe când paharul pacienţii maghiare va fi „plin şi atuncĭ vai de acele foi..."

Numai de cât cuvintele aceste şi-au aflat un ecou între Ungurii ardelenĭ şi „Ellenzék" din Clusiŭ de la 8 Noemvrie 1883 esclamà: „Decă guvernul Tisza voesce sĕ sucéscă gâtul foilor românescĭ cu forţa, atuncĭ îl felicitàm!"

Pe la sfirşitul lui Noemvrie a aceluiaş an Coloman Tisza şĭ-a descoperiţ chiar înaintea dietei pofteie sale periculóse reacţionare pentru suprimarea libertăţii pressei.

P'atuncĭ esistau încă în Ungaria antisemiţĭ maghiari organisaţĭ pe faţă, carĭ dispuneau de mai multe foi prin provincie şi agitau prin broşurĭ şi foi volante. Şeful lor era vestitul Isztoczy. Acesta publică şi scrierile antisemitice intitulate „12 rôpirat", pentru care i-s'a intentat proces de pressă. Juriul înse l'a achitat. Atuncĭ evreo-maghiarii din stânga estremă l'au atacat vehement pe Tisza în cameră, pe motiv că n'a luat de cu vreme mĕsurĭ contra acelor scrierĭ, ca sĕ nu mai fi trebuit a se recurge la juraţĭ, carĭ nu se sfiiră a achita pe un agitator ca Isztoczy.

Coloman Tisza rĕspundênd la aceste atacurĭ dise: „E greu a înfrêna cu legile actuale astfel de digresiunĭ ale pressei, dér décă se vor mai înmulţi foile, ce au de scop agitaţiunea antisemită şi décă se vor continua agitaţiunile în contra Ungariei în unele foi române şi slave, atuncĭ eu voiŭ cere ca pentru înfrênarea agitaţiunilor în contra rasselor şi a confesiunilor, parlamentul sĕ dea pe un timp óre-care o putere mare în mânile guvernului, în ale mele, décă are încredere, în ale altuia décă nu are încredere în mine..."

Afară de suspensiunea libertăţii pressei, Tisza ceruse atuncĭ şi împuternicirea de a suspenda imunitatea deputaţilor. Aceste planurĭ reacţionare urzite în contra libertăţilor constituţionale, au provocat o crâncenă oposiţiune şi în sînul deputaţilor ungurĭ, cu tóte că ele erau urzite sub cuvênt de a ajuta causa Evreilor şi de a combate naţionalităţile.

Mişcarea antisemită dintre Ungurĭ a şi fost nu mult după aceea suprimată, a întrat ca în pĕmênt şi adĭ abia mai cutéză câte o fóie, ca aceea a partidei poporale catolice, sĕ-şĭ ridice câte-odată glasul în contra agitaţiunei semite, pre când de altă parte s'a întrodus gradat sistemul proceselor politice în contra pretinselor agitaţiunĭ ale Nemaghiarilor, carĭ procese fac adĭ atâtea victime între ei.

Intenţiunea rĕposatului şef de guvern de a întroduce o stare esceptională prin suspendarea libertăţii pressei şi a cuvêntului nu s'a realisat. În schimb înse am ajuns de atuncĭ în timp de alţĭ douĕ-decĭ de anĭ acolo, că fără a se alarma lumea prin conferirea de puterĭ esceptionale guvernului, starea esceptională de fapt tot esistă pentru pressa română şi slavă, ér de un timp încóce şi pentru pressa săsăscă din Ardeal şi şvăbéscă din Bănat.

A zădărnici legile prin desfiinţarea lor temporală sĕu durabilă nu e vr'un mare meşteşug, se cere numai întrebuinţarea forţei în mod ... cruţător, dér a lăsa legile în vigóre şi totuşĭ a le face imposibile şi a crea de fapt o stare esceptională mai periculósă decât una ce are forma legală, acésta este o măiestrie, care a fost reservat a-o dovedi numai erei de înflorire a proceselor politice, ce a urmat.

Alegerea de Episcop în Arad.

Erĭ séra primìrăm despre resultatul alegerei următórea scire telegrafică:

Arad, 12 Februarie. Astădĭ s'a sĕvêrşit actul alegerei de Episcop al diecesei Aradului. Sinodul eparchial electoral a fost presidat de Prea Cuvioşa Sa Dr. Eusebiu *Roşca*, director al seminariului Andreian, care a fost însărcinat a conduce alegerea în calitate de mandatar metropolitan. După s. liturghie, care a durat până la órele 11, a urmat actul de alegere. Au fost de faţă 59 de membri, unul s'a scusat din causă de bólă.

Dintre cei doi candidaţĭ, protosincelul *Ioan Ignatie Papp a întrunit 36 voturĭ*, ér Archimandritul *Augustin Hamsea 20 voturĭ.*

Ioan Ignatie Papp a fost declarat Episcop ales al diecesei Aradului.

Ministrul şi catechetul. Din *Deva* se telegrafézâ, că preotul Iosif *Stupineanu*, catechet la şcóla elementară de stat, a fost destituit de cătră ministrul de culte şi instrucţiune publică Wlassics din funcţia de catechet, fiind-că a dis cătră elevii sĕi: „Voi nu sunteţĭ Maghiarĭ, voi se mĕ salutaţĭ în limba română".

Casul părintelui Stupineanu e cunoscut cetitorilor noştri. Scim, că preotul catechet Stupineanu e dat în judecata tribunalului, pe motiv de „agitaţie contra naţionalităţii", delict ce i-se impută, că l'ar fi comis prin aceea, că a dis elevilor românĭ de la şcóla din Bărcia-mică, — carĭ întrând el în clăsă l'au salutat unguresce — că pe catechetul lor se cuvine sĕ-l salute în limba română. Scim şi aceea, că preotul Stupineanu a fost tras în cercetare de autoritatea superióră bisericéscă din Lugoş, care înse nu l'a aflat vinovat. Despre acésta fù încunosciinţat şi inspectorul de şcóle Rethy din Deva.

Se vede înse, că pe basa raportului ce l'a dat inspectorul de şcóle ministrului Wlassics, acesta n'a vrut sĕ scie nimic de constatarea *nevinovăţiei* preotului Stupineanu, şi după-ce contra lui Stupineanu s'a pornit proces de „agitaţie", ministrul *l'a oprit* de a mai intra în şcóla de stat, ca sĕ catechiseze pe elevii românĭ uniţĭ.

Unde rĕmâne dreptul superiorităţii bisericescĭ de a numi catechet pe cel care-l află vrednic, şi ce se va alege din acest drept, décă ministrul, care n'avea de cât sĕ aprobe numai numirea, vine acum şi interdice catechetului de a mai întra în şcólă?

Ĕtă un cas, care—cum am mai dis—caracteriséză mult stările deplorabile actuale de la noi.

Căciulirĭ. După-ce au ales pe I. *Ciocan* deputat, „alegĕtorii liberalĭ" ai cercului Năsĕudului n'au avut ceva mai bun de făcut, de cât sĕ adreseze baronului Frid. *Podmaniczky*, presidentul partidului liberal guvernamental, o telegramă, în care ĕtă ce spun:

„Cu sinceră bucurie esprimàm Escelenţei tale alipirea nóstră neclintită cătră stégul, care-l porţĭ înaintea nóstră de anĭ îndelungaţĭ".

Ce noimă are telegrama acésta, vor sci mai bine aceia, carĭ s'au făcut luntre şi punte pentru reuşita lui Ciocan la alegerea de la 9 l. c.

Rectificarea lui Combes. L'a luat gura pe dinainte pe ministrul preşedinte al Franţei şi, póte, aducêndu-şĭ aminte într'un moment lucid de timpul, când purta sutana şi iscălia „*L'àbbe Combes*", a făcut o declaraţie în cameră, pe care majoritatea a interpretat'o în favorul moralei creştine. Din causa acésta mare supĕrare. Se vorbia chiar de criză ministerială. Şi a venit Combes şi a esplicat, epilogat şi revocat, rectificându-se aşa:

„Cer sĕ se sădéscă în sufletul tinerimei o morală cu atât mai solidă, cu cât ea nu se sprijinesce nicĭ pe o *dogmă*, ci este întemeiată pe *ideile eterne* ale justiţiei, datoriei şi dreptului".

„*Figaro*" de la 7 Februarie într'un entrefilet plin de spirit, spune, că décă d. Combes ar întreba pe socialistul *Jaurès* ce sunt ideile eterne, acesta i-ar da esplicaţia, că acelea sunt dogmă şi încă dogmă religiósă. „Şi apoi — continuă „Figaro" — *ideile eterne* de unde le ia omul? — Fără îndoială din *conscienţa sa*. — Dér conscienţa de unde le-a luat?" — Aicĭ se opresce „Figaro" spunênd, că nicĭ *Kant* n'a îndrăsnit sĕ mérgă mai departe.

„Şi ce diceţĭ D-vóstră de acéstă metafisica de la tribună?... Vorbe! Vorbe! De cât că vorbele acestea au o ţintă: Trebue persuadat publicul, trebue înşelat cu echivocul vorbelor, că d. Combes s'a pocăit şi a retractat, că a făcut amendă onorabilă şi că nu va mai cădé nicĭ-odată în eresie..."

„A face lumea sĕ crédă! Ĕtă totul", dice Michelet într'o esclamaţie plină de dispreţ.

Societatea agricolă şi

Congresul agrar român.

România posede de doi anĭ o *societate agricolă a marilor proprietari rurali*, care a ţinut în iérna trecută mai multe conferinţe de domeniul economic în salónele ei din Bucuresci, ér în iérna acésta a aranjat *primul congres agrar român*, şi pentru tómna viitóre voesce sĕ aranjeze o esposiţiune agricolă-naţională. Ea nu trebuesce confundată cu societatea centrală de agricultură înfiinţată pe la anul 1888 în care este mai tare representat elementul *arendăşesc*, şi care a adunat un frumos capital, aprópe de un milion de lei, dér până acuma s'a îndeletnicit mai mult cu scopurĭ filantropice îmbrăcă copii sĕracĭ de la oraşe, ajută an de an societăţile de binefacere şi umanitare dă subvenţie anuală la Societatea pentru cultura poporului român, premii la învĕţătorĭ pentru lucrul manual, şi are un jurnal propriu al ei, pe care îl imparte

gratuit la tóte şcólele şi comunele din ţeră.

O societate agrară la Românĭ şi în o ţeră pur agricolă cum este România, unde peste 80% a populaţiunei trăesce din agricultură şi după plugărie, s'ar părea *un non sens, şi un ce de prisos*, dér nu este aşa. Marii proprietarĭ de moşii, înşişĭ, carĭ până aci s'au vĕdut alintaţĭ de către arendaşii lor cu progresul agriculturei şi urcarea treptată a arenḑilor din moşii, fără de a le pretinde acelora nicĭ un sacrificiu pentru investiţiunĭ şi îmbunătăţirĭ pe moşie, se vĕd de-odată în situaţia că moşiile lor sunt în mare parte secătuite, că nu mai pot găsi arendaşĭ *bunĭ* pentru ele, rĕmân cu ele nearendate, nu pot plăti ratele la credit, şi mulţime de isvóre de veniturĭ şi de bogăţie, ce erau pe ele, aḑĭ sunt secate, dispărute. Intre altele întrégа câmpie, afară de stepa Bărăganului era acoperită şi presărată înainte vreme cu pădurĭ seculare şi cireḑĭ numĕróse de vite păsceau pe ele; acum nu se mai găsesc pe vastele domenii şi moşii marĭ de multe mii de pogóne de multe-orĭ nicĭ léc de pădure, nicĭ vite de vre-o valóre óre care,—ci trebuesc lemnele pentru diferite trebuinţe şi servicii aduse cu mare sacrificii şi cheltuelĭ din altă parte, de la munte, orĭ din strĕinătate; au dispărut dumbrăvĭ, crângurĭ, păşunĭ, fênaţe, apele curgĕtóre şĭ-au perdut din cursul lor, orĭ au secat cu totul, secetele sunt din ce în ce mai marĭ — iernile mai grele, vênturile mai violente, recoltele mai uşóre şi mai nesigure de cât înainte.

Aceste fenomene au putut fi tăinuite câtă-va vreme, dér nu ascunse pentru tot-déuna de ochii proprietarilor de moşii.

D'aci dér gruparea proprietarilor marĭ de moşii în societate deosebită cu numele şi titlul oficial de *agrară*. Scopul şi tendinţa ei îl definesce fórte nimerit societatea prin rostul preşedintelui ei, d-l Ştefan D. *Greceanu*, coborîtor din o familie boeréscă fruntaşe veche, proprietar a vr'o 5 moşii în diferite judeţe, la deschiderea congresului.

„Noi — o mână de ómeni —*proprietarĭ vechĭ sĕu proprietarĭ moşnenĭ*, ne-am grupat şi ne-am unit pentru a lupta contra tuturor relelor, ce ating în special agricultura, căcĭ acésta este sarcina de căpetenie a tuturor agricultorilor, fără de vr'o escepţiune între ei, cu dorinţa însĕ sinceră, ca sĕ îngrijim de proprietarii marĭ ca şi de cei micĭ, şi sĕ ne sfătuim despre binele şi viitorul tuturor“.

„La noi Societatea agrară nu s'a făcut pentru a atinge de-odată scopurĭ marĭ, nu pentru a ne transforma plugăria dintr'o ḑi pe alta, şi a o transforma contra naturei, ca astfel sĕ se ridice până la nivelul agriculturei din ţĕrile strĕine civilisate, ci pentru scopul, ca sĕ se muncéscă de noi serios, din greu ḑi de ḑi, oră cu oră, spre a împiedeca pe de-o parte *sĕ nu cadă încă şi mai jos agricultura nóstră*, şi pe de altă parte, pentru a *întări şi ocroti ceea ce e bun la noi*, printr'o temelie tare de fer, pentru ca aşa sĕ putem păşi cu încredere şi siguranţă către intreprinderile marĭ ale viitorului“.

Din comitet fac parte d-nii Sava *Şomanescu*, cunoscut filantrop şi mare proprietar, d-l *Mihail* de la Craiova şi alţii, tot fruntea marilor proprietarĭ.

Primul congres agrar român s'a ţinut la Bucurescĭ în ḑilele de 14, 15 şi 16 Decemvrie 1902 st. v. în sala cea mare a Ateneului, care la tóte şedinţele era literalmente plină. Din tóte unghiurile ţĕrei alergase lumea, ca sĕ ia parte la şedinţe, fie-care aşteptând soluţiunile la păsurile şi nevoile sale nemijlocite. Era decĭ o întrunire destul de numĕrósă şi impunĕtóre a ómenilor *practicei* şi ai esperienţei, carĭ avéu sĕ-i cunóscă mai bine nevoile şi lécul, de cât ómenii *teoriei* şi ai speculaţiunilor filosofice şi de cabinet, asupra agriculturei şi nevoilor ei.

(Va urma.)

Obstrucţia în dieta ungară.

Ḑiarele guvernamentale maghiare sunt serios îngrijate de obstrucţia, ce se face contra proiectelor militare din partea oposiţiei. Discursurilor lungi, ţinute de oratorii oposiţiei, li s'a mai adaus acum şi votările nominale, cum a fost aceea din şedinţa de la 11 Februarie în cestiunea regulamentului camerei.

Étă cuvintele prin carĭ „*Budapesti Hirlap*“ dă espresie îngrijirii cercurilor guvernamentale privitor la obstrucţie.

...„Nu este vorba de afacerea unui om, a unui partid, ci de afacerea ţĕrii. Unde este omul, sĕu acel grup de ómenĭ, care sĕ ia rĕspunderea pentru resturnarea ordinei constituţionale? In casul de faţă nu e vorba de mai puţin. Orĭ-ce eventualitate am lua-o în vedere, fie căderea guvernului, fie disolvarea dietei, trebue totuşĭ sĕ concludem, că va deveni imposibilă nu numai resolvirea numeróselor proiecte, ce ţintesc la bunăstarea poporului, ci şi guvernarea parlamentară în înţelesul de până acum. Campania actuală a oposiţiei nu póte avea altă urmare, decât necesitatea de a-se scurta dreptul liberului. cuvênt, revisuirea regulamentelor camerei. Décă acésta nu se va puté face prin bărbaţĭ de sentimente constituţionale, atuncĭ ne temem, că se vor găsi ómenĭ, carĭ prin *vis maior*, se vor angaja la problema acésta şi cu altfel de mijlóce.... Tocmai oposiţia maghiară sĕ fie aceea, care sĕ facă inimicilor noştri hatârul acesta? In situaţia de faţă incetéză binişor rĕspunderea guvernului şi a partidului sĕu“...

Faţă cu ameninţările de felul acesta însĕ, oposiţia are un singur rĕspuns: „Din proiectele militare nu va fi, nu-i permis sĕ fie lege“. Ea continuă sĕ asedieze cu tóte armele posibile proiectele militare şi e fórte probail, că lupta ei va fi încoronată de succes.

O interpelaţie caracteristică.

Ḑilele acestea s'a dat în salónele palatului regal din Buda un bal de curte. Cu acéstă ocasiune, Maiestatea Sa a convorbit cu mai multe persóne, întrebându-le despre diferite lucrurĭ, între carĭ şi despre lucrurĭ politice de actualitate.

In şedinţa de Miercurĭ deputatul independist *Lengyel Zoltan* a adresat ministrului-preşedinte o interpelaţie, în motivarea căreia interpelantul a relevat scirea adusă de diferite ḑiare, cum-că Monarchul ar fi conversat cu Szell *nemţesce*. Mai departe se plânge interpelantul, că Edmund *Steinacker*, care tocmai în ḑiua balului fù condamnat pentru aţîţare contra naţiunei maghiare, era şi dênsul în lista învitaţilor.

„Mai grav însĕ şi mai dureros lucru decât tóte acestea este, că, după reportajele ḑiarelor, monarchul a lăudat cu acea ocasiune în mod demonstrativ pe toţĭ acei deputaţĭ, carĭ s'au espus în favorul proiectelor militare. Acésta însemnéză o ingerinţă în luptele de partid, deşi regele ar trebui sĕ stea d'asupra partidelor şi chiar bunăcuviinţa opresce sĕ influinţeze regularea proiectului ce se desbate Regele, care va avé încă vot decisiv asupra sorţii acelui proiect. Dealtmintrea observă în mod incidental, că însuşĭ ministrul-preşedinte încă caută a influinţa, terorisând pe deputaţii oposiţionalĭ.“

După acestea Lengyel presentă următórea interpelaţie:

1) Are cunoscinţă d-l ministru-preşedinte, că la balul de curte, ce s'a dat la 7 Februarie a fost învitat şi Edmund Steinacker, consulul Liberiei, care a fost condamnat pentru aţîţare contra naţiunei maghiare la închisóre? Şi décă are cunoscinţă, a luat d-l ministru-preşedinte mĕsurile necesare, ca sĕ se revóce de la acest domn exequatura?

2) Este adevĕrat, că Regele la balul din 7 Februarie şĭ-a esprimat mulţumirea faţă cu aceia, carĭ au luat cuvêntul în favorul proiectelor militare?

3) Crede d-l ministru preşedinte, că acestea sunt compatibile cu spiritul art. III. de lege de la 1848?

4) Este dispus d-l ministru-preşedinte a lua rĕspunderea pentru acel fapt al regelui, precum şi pentru urmările grave, ce resultă din faptul, că persóna regelui este amestecată în luptele politice?

Ministrul-preşedinte *Szell* tăgăduesce, că ar fi esercitat presiune asupra cuiva. Ér încât pentru interpelaţie, rĕspunsul d-sale este următorul:

Nu scie, décă Steinacker a fost sĕu nu învitat, dér scie, că la bal n'a fost. Se póte că, fiind consul, a fost învitat şi dênsul. Acésta s'a făcut după şablon.

Cu cine şi ce o fi vorbit regele, asta nu póte s'o scie; n'a întrebat pe acei domnĭ, ér dênşii nu i-au spus. Dealtmintrea, cu cine sĕ vorbéscă regele dintre óspeţii sĕi şi despre ce vorbesce cu ei, acésta nu-i privesce pe deputaţĭ, nicĭ pe parlament.

Nu este adevĕrat, că Maiestatea Sa s'ar fi coborît vr'odată de la înălţimea imparţialităţii. (Aprobărĭ în drépta).

Lengyel Zoltan nu ia la cunoscinţă rĕspunsul, fiind-că se póte considera ca lucru dovedit, că celea espuse în interpelaţie s'au întîmplat aievea la balul de curte.

Camera ia la cunoscinţă rĕspunsul ministrului-preşedinte.

Bulgaria şi Turcia.

Am amintit, că guvernul bulgar a adresat puterilor semnatare ale tractatului de Berlin o notă, în care protestéză în contra pregătirilor militare ale Turciei. Guvernul bulgar ḑice în nota acésta, că are scire sigură, că guvernul turcesc a *mobilisat corpurile de armata din Adrianopol şi Monastir.* Mobilisarea corpului de armată din Monastir se esplică prin situaţia din Macedonia, mobilisarea celui din Adrianopol însĕ este o *directă ameninţare* a Bulgariei.

Ḑiarele oficióse din Constantinopol desmint scirile despre mobilisare. Turcia n'are nevoie de a se înarma, fiind-că ea dispune în Macedonia de 100,000 ómenĭ, ér forţele aceste sunt suficiente pentru a face faţă orĭ-cărei eventualităţĭ. Cercurile normative turcescĭ nicĭ nu cred, că la primăvară vor isbucni în Macedonia încurcăturĭ mai serióse. Cel mult décă micĭ bande de resculaţi vor face incursiunĭ Situaţia ar deveni seriósă numai atuncĭ când Bulgaria va veni în conflict cu Turcia din causa Macedoniei; Turcia însĕ nu crede, că Bulgaria ar fi înclinată spre rĕsboiŭ.

*

Deórece în Bulgaria agitaţia macedonénă cresce pe fie-care ḑi, este temere ca guvernul bulgar sĕ nu fie tîrît de mişcarea poporală şi sĕ între într'un conflict cu Turcia. In vederea acestui cas, o depeşe din Viena face cunoscut, că între Austria şi Rusia există deja înţelegerea ca sĕ împedece cu forţa un aşa rĕsboiŭ, pornit din Bulgaria.

Proiectul de reforme elaborat de Austria şi Rusia este gata. El cuprinde următórele puncte: încasarea raţională a ḑecimilor, reorganisarea poliţei şi jandarmeriei, înfiinţarea de sucursale ale Băncei otomane, numirea de europenĭ în posturile importante.

De altă parte, ministrul de finanţe al Turciei a supus consiliului de miniştri proiectul de reforme privitóre la birurĭ, salarii şi alte cheltuelĭ.

Duşmanii reformelor sunt Albanesii mahomedanĭ. Nu s'au mulţumit cu agitaţia de până acum făcută în Albania, ei au trimis la Sultan o delagaţie, ca sĕ protesteze verbal contra acordărei de reforme la creştinĭ.

*

„*Central News*“ din Londra primesce din Petersburg scirea, că toţĭ ofiţerii în reservă ai armatei rusescĭ au primit ordin sĕ fie gata pentru casul unei mobilisărĭ.

Din *Sofia* se telegrafézăː

Guvernul, cu considerare la marea mişcare revoluţionară din Macedonia, ar fi decis sĕ proclame starea de asediu în mai multe districte.

Musica militară şi „Deşteptă-te Române“.

Diarul „*Ujság*“ din Cluşiŭ scrie:

„Cei ce în desbaterea proiectelor militare vorbiau de antitesa între armată şi între spiritul naţional, aveau mare dreptate, după cum se vede din următorul cas: Ḑiarul „Libertatea“ din Orăştie ne spune, că ḑilele acestea musica militară a dat acolo un concert în hotelul „*Transilvania*“ în favorul fondului pentru ridicarea unui monument pentru cei căduţĭ în rĕsboiul de la 1866. Sala cea mare a „Transilvaniei“ era plină de public german, român şi maghiar. Profitul concertului a fost 700 coróne. Programul concertului era variat, fie-care numĕr a fost aplaudat. Punctul 4 înainte de pausă a fost: „*Fantasie asupra cântecelor românescĭ*“ de I. *Mureşianu*. A provocat mare însufleţire, când s'au cântat acordurile lui „*Deşteptă-te Române*“.

„Şi de ce se însufleţesce fóia română de acest cântec? Étă de ce: „Deşteptă-te Române“ este cântecul de libertate al Românilor din Ungaria. (Aicĭ „Ujság“ traduce începutul imnului nostru, apoi continuă): Autorul acestui cântec a fost Andreiŭ *Mureşianu*, care a trăit în Ungaria şi aicĭ şi-a scris cântecul. Este evident decĭ că sub „*tiranĭ*“ sunt a se înţelege Maghiarii. Cu alte cuvinte, cântecul acesta este o *aţîţare în potriva Maghiarilor, în potriva supremaţiei statului maghiar.* Şi acest cântec îl cântă musica armatei c. şi r. întreţinută pe spese comune şi încă nu pe ascuns, ci în public, în programul unui concert.

„Chiar şi unuia, care nu e de loc şovinist şi nu caută în tóte gravamine maghiare, i-se urcă sângele în faţă la auḑul acestora. Décă un ofiţer în reservă maghiar cântă cântecul lui Kossuth, de sigur îl degradéză. Ér musica armatei comune cântă un cântec românesc, care în fie-care rînd al sĕu cuprinde aţîţare contra Maghiarilor şi din causa căruia forurile judecătorescĭ maghiare au dat în judecată numĕroşĭ agitatorĭ“.

Atâta fóia independistă de la Cluşiŭ.

Nu cumva ar dori d-nii de la „Ujság“ sĕ se pună cântecul lui *Kossuth* în programul concertelor militare?

Ar fi o dorinţă prea îndrăsneţă.

SCIRILE ḐILEI.

— 31 Ianuarie v

Două condamnărĭ. Inaintea curţii cu juraţi din Budapesta s'au judecat la 10 Februarie două procese de pressă: unul intentat d-lui Dr. Ioan *Mudrony*, advocat în Turoţ-St.-Mărtin. şi altul d-lui Nicolae *Pietor*, editorul al unei foi slovace, amêndoi acusaţĭ de agitaţie contra naţionalităţii. — Dr. *Mudrony* fù condamnat la 5 ḑile închisóre de stat şi 40 cor. amendă, *Pietor* la 3 ḑile închisóre de stat şi 80 cor. amendă.

Achitat într'un proces de laesae-majestatis. Inaintea curţii cu juraţi din Cluşiŭ s'a pertractat alaltă-erĭ procesul unui Eug. *Eber*, funcţionar la societatea de asigurare „New-York“, care publicase în ḑiarul „Ujság“ din Cluşiŭ un articol din incidentul serbărilor desvĕlirii statuei regelui Matia. Articolul se ocupa cu absenţa Maj. Sale de la serbare într'un ton, care a atras atenţiunea procurorului şi pentru care lui Eber i-s'a intentat proces de *laesae majestatis*. La pertractare Eber fù apĕrat de deputatul independist Barabas Bela şi de advocatul Dr. Papp Jozsef. Eber a ḑis, că intenţia lui n'a fost de a ofensa persóna domnitorului, ci de a arăta amărăciunea asupra absenţei domnitorului de la serbare. Juriul a adus verdict negativ, şi ast-fel acusatul fù *achitat.* — Interesant, că *procurorul n'a ununţat apel.*

Deputatul *Gyorffy* Gyula a renunţat la mandat.

Convenţia pescuitului ungaro-română. S'a împărţit la Senat proiectul de

lege pentru convenția pescuitului între România și Ungaria. Convenția se va pune în aplicare după trei lunĭ de la schimbul ratificărilor și va rĕmâné în vigóre cincĭ anĭ, cu începere din acea di. Ratificările convenției vor fi schimbate la Budapesta după 1/14 Februarie. Proiectul conține o expunere de motive și 13 articole. El va veni în discuția Senatului imediat după votarea legei poliției administrative.

Divorțul principesei saxone. Din Dresda se anunță, că erĭ, în 12 Februarie, s'a adus sentința în procesul de divorț al principesei Luisa. Sentința enunță: „Soții se divorțéză pe motiv de adulter al principesei, făptuit cu profesorul Giron. Principesa pórtă vina la acest divorț“.

Școla română din Sofia face progrese pe fie-care an. Anul acesta numĕră 164 de elevĭ, toțĭ Românĭ, dintre carĭ 30 urméză secția comercială.

Vêndare de arme. Guvernul român a hotărît sĕ vêndă o mare cantitate de arme și munițiunĭ mai vechĭ. In ultima sa ședință, consiliul de miniștri a aprobat contractul încheiat între ministeriul de rĕsboiŭ și d-l Georges Braunschwig, pentru vinderea a 10.000 de arme model 1879 cu baionetele lor, pe prețul de 20 lei bucata, și 1.500,000 cartușe, câte 20 lei miia. Suma de 230.000 lei ce se va încasa, va fi vĕrsată la tesaur.

Paprică falsificată. Cetim în „Alkotmány“: Paprica din Seghedin e renumită. Insĕ esistă o rassă óre-care, a cărei inclinație spre falsificare este încă și mai renumită. Vinurile bune de pe la Cincĭ-Bisericĭ le-a falsificat firma Engel, acum i-a venit rêndul papricei. O firmă din Timișóra s'a apucat sĕ falsifice paprica. Un comerciant din Seghedin a comandat din Timișóra 13 sacĭ de paprică, care fiind tótă falsificată, a fost confiscată și aruncată în Tisa. — Sĕracii pescĭ! Falsificatorul a fost amendat cu 300 coróne.

Desființare de gimnasii în România. Peste 60 de cetățenĭ din Alexandria (România) au fost primițĭ în audiență de către d-l Sp. Haret, ministrul instrucțiunei. Dênșii au venit, ca sĕ protesteze pentru desființarea gimnasiului din Alexandria, și sĕ céră o școlă pentru copiiĭ lor alta decât școla elementară de meserii, care li-s'a înființat în locul gimnasiului. D-l ministru a ținut un lung discurs cetățenilor Alexandrienĭ, spre a-le arăta, că prea marele numĕr de gimnasii și licee din țéră duc la un resultat funest, și că până acum d-sa *a desființat peste 50 clase secundare* în întréga țéră, călăuzit de principiul acesta. Cetățenii alexandrienĭ au cerut, dice „Cron.“, cel puțin o altă școlă, décă nu li-se póte menține gimnasiul. Ministrul a dis, că nu se opune a înființa acolo chiar de la 1 Septemvrie a. c., o școlă de agricultură, lucru la care alexandrienii nu s'au învoit, deóre-ce nu vor toți a face din copiiĭ lor agricultorĭ. A rĕmas în fine ca d-l ministru sĕ studieze posibilitatea înființărei unei școle agricole cu o secțiune comercială, promițĕnd în cele din urmă o asemenea școlă pentru copiiĭ din Alexandria.

Statua lui Davila. Școla de arte și meserii din Bucurescĭ lucréză actualmente la turnarea statuei în bronz a d-rului Al. Davila. Statua are o înălțime de trei metri și represintă pe Davila în momentul prelegerilor.

Bursă francesă acordată unei Românce. D-ra Ventura, fiica distinsului diarist Gr. Ventura din Bucurescĭ, a escelat atâta la esamene pentru admiterea în conservatoriu, la Paris, încât a fost clasată întâia la ultimul concurs pentru bursele de 600 lei pe an, pe carĭ le dă statul frances. După regulament, aceste burse nu se acordă decât elevelor de naționalitate francesă; dér în urma raportului forte favorabil al juriului, ministrul instrucțiunei publice a făcut o esceptie în favórea d-rei Ventura.

Profesorul Donjuan. Profesorul de la școla civilă de fete din Körmend, cu numele *Mocsári*, despre care am scris, că și a desonorat mai multe eleve, și că a fost condamnat la $2^1/_2$ anĭ închisóre, a fost achitat erĭ de către curtea de apel din Jaurin.

Furtună. Lunĭ nóptea a fost la P.-Neamțu o furtună din cele mai gróznice. Numĕróse case au fost descoperite și una dĕrîmată. Un căruțaș și calul lui au fost ucișĭ.

Scirĭ locale.

Legate pentru scopurĭ filantropice. Repausatul comerciant *Nicolae Eremia* a lăsat prin testament mai multe legate. Așa pentru *biserica din cetate* a lăsat 8000 coróne, pentru *„Asociațiunea meseriașilor românĭ“* 400 coróne, pentru *„Masa studenților“* 400 cor., pentru *biserica din Bacĭfalu* 500 cor., pentru *„Gimnasiul român“* 1000 cor., precum și alte mai multe legate de câte 100—200 cor. pentru diferite societăți.

Petrecerea tinerimei din Brașov. Mâne, Sâmbătă în 1/14 Februarie tinerimea română din Brașov va da o petrecere cu dans în sala cea mare de la *„Gewerbeferein“*. Am anunțat deja acéstă petrecere și décă revenim acuma este, ca sĕ atragem din nou atențiunea publicului nostru asupra acestei petrecerĭ, al cărei venit se va oferi pentru *„Masa studenților“* din Brașov. Datoria fie-cărui Român și a fie-cărei romànce este a sprigini acest nobil scop. Petrecerea însa-șĭ va avé un caracter familiar, damele nu trebue sĕ se presente în toalete scumpe și după-cum spune biletul de învitare, dorința tinerimei ar fi, ca sĕ vedem la acéstă petrecere cât mai multe *costume naționale*. Sperăm, că vom puté raporta în numĕrul de Lunĭ al diarului nostru despre o splendidă reușită. Sĕ ne dăm acolo cu toții o întâlnire!

Pentru masa studenților românĭ din Brașov au întrat *de la d-l Ioan și Paraschiva Eremie,* în loc de cunună pe sicriul iubitului lor unchiŭ Nicolae Eremias, suma de *8 coróne.* Priméscă pioșii donatorĭ cele mai călduróse mulțămite. — *Direcțiunea școlelor medii gr. or. rom.*

Ilusionistul Carmellini, a cărui representație am anunțat-o deja, s'a distins și de astă-dată prin dibăcia sa estra-ordinară de prestidigitator și ghicitor de cugete. Un public numĕros și distins, care a umplut sala din restaurantul Gabel (Redută) a urmărit cu viuă atențiune producțiunile lui Carmelini și l'a rĕsplătit cu aplause. Astădĭ, Vinerĭ, și mâne, Sâmbătă séra va mai da câte-o representațiune în același local cu program cu desĕvîrșire nou.

Regele Alesandru la Cruședol.

Regele și regina Serbiei au sosit la 11 Februarie n. în Cruședol, ca sĕ visiteze mormêntul rĕposatului rege Milan, din mănăstirea de acolo.

La Semlin, părechea regală sêrbéscă a fost întêmpinată de Banul Croației *Khuen-Hedevary,* de comandantul de corp *Klobus,* de căpeteniile autorităților și de o companie de onóre cu musica. Khuen-Hedervary representa pe Maj. Sa monarchul. De la Semlin părechea regală a plecat spre Carloveț, ér de aicĭ la Cruședol, unde la sosire fù întêmpinată de episcopul sêrbesc Mitrofan *Sevicĭ* și de numĕroșĭ membrii din cler. Episcopul conduse pe înalții óspețĭ în biserică, unde s'a oficiat un serviciu funebru, după-care părechea regală s'a dus sĕ visiteze mormêntul în care zac osĕmintele lui Milan. La mormênt regele și regina s'au rugat. După rugăciune s'a servit un dejun.

La ora 4 p. m. regele și regina s'au întors la Carloveț, ér de aicĭ au plecat cu trenul spre Belgrad.

*

In ședința de erĭ, 12 Februarie, a dietei Dionisie *Sebess* a presentat următórea interpelație urgentă:

„Are cunoscință d-l ministru-președinte, că la primirea părecheei regale sêrbescĭ în Semlin, Banul a rostit un discurs în numele monarchiei austro-ungare, în care ar fi dis, că Semlinul ar fi granița monarchiei. Demnitatea de Ban este după dreptul public ungar o demnitate ungară și la primire Banul a funcționat în acéstă calitate. Presența lui la acéstă primire, ca representant al monarchiei austro-ungare, este în colisiune cu dreptul public ungar. Are de gând d-l ministru-președinte a îndrepta acest procedeu, care violéză dreptul public ungar și vada statului ungar?“

Ministrul președinte *Szell* a rĕspuns la interpelație, asigurând pe interpelant, că Banul n'a avut intenție de a viola dreptul public ungar. Cum că la începutul discursului sĕu a vorbit în numele monarchiei, n'a fost decât o greșélă, pe care în cursul discursului a și îndreptat'o dicênd: „Salut pe Maiestățile Vóstre pe teritoriul Corónei ungare.“

*

Mănăstirea Cruședol.

Când a murit *Stefan* fiiul despotului George *Brancovicĭ* din Serbia-veche, pe care îl orbise sultanul Murad II, vĕduva lui s'a mutat mai întâiŭ în Transilvania, după aceea în Sirmiu. Vĕduva era o femeie evlaviósă și virtuósă. Intreg poporul sêrbesc o venera sub numele *„mama Anghelina.“* La dorința ei, fiiul sĕu George, după ce s'a făcut mai întâiŭ călugăr, luând numele de Maxim, zidi mănăstirea Cruședol în anul 1486, într'una din văile cele mai atrăgĕtóre din *Frușca-Gora.*

Cei dintâi morțĭ princiarĭ, carĭ au fost aședațĭ spre odihnă vecĭnică în mica, neînfrumsețata biserică a mănăstirei, astădĭ împodobită cu frescurĭ șterse și cu câte-va icóne prețióse au fost „mama Angelina“, mórtă în 1516, și fiiul ei George ajuns într'aceea „episcopul Maxim“, mort la câteva dile după mama lui adorată. Mai târdiu s'au strămutat aicĭ și óse le tatălui sĕu, a mult încercatului despot George Brancovicĭ.

Acolo au odihnit toțĭ până când sultanul Achmed III în a. 1716, o aprinse și o dete pradă hórdelor sale sĕlbatice. Cruședol a fost jăfuită atuncĭ de odórele ei cele mai prețióse, dér nicĭ mormintele despoților n'au rĕmas crutate. După mai mulțĭ anĭ, când s'au reîntors călugării alungațĭ érășĭ în mănăstire, au găsit de la „mama Anghelina“ și de la fiiul eĭ, numai câte o mână. Acestea au fost păstrate ca móște.

De atuncĭ încóce, mănăstirea din Cruședol, toțĭ Sêrbii o consideră de loc sfânt. Un șir nenumĕrat de bărbațĭ și femei fruntașe au cerut sĕ fie înmormêntațĭ în mănăstirea acésta.

Acest locaș de repaos și l'a ales și *Milan,* fostul rege al Sêrbilor.

Cruședol este una din cele treisprедece mănăstirĭ sêrbescĭ de călugărĭ închinate tóte ordinului „Sf. Vasilie“, carĭ sunt aședate în văile romantice din „Frușca Gora“, renumite pentru frumsețele lor. De la Carloveț ajungĭ în Cruședol în douĕ óre. De la podul prințului de coróna Rudolf, drumul merge tot la deal. In stânga sunt numai vii, la drépta renumitele pometurĭ din valea Dobrilovac. De aicĭ se vede muntele Strajilovo, pe culmea căruia se află mormêntul poetului sêrb Radicevicĭ. De aicĭ se deschide o privelisce frumósă spre valea Ubavac, unde sclipesce crucea de pe turnul mănastirei de la Velica Remesa.

Mănăstirea zace în vale. Este o clădire pătrată, massivă, cu un etaj. In mijlocul pătratului se ridică biserica mănăstirei. Clădirea principală cuprinde încăperile starețului, camerele reservate pentru patriach, chiliile călugărilor, refectoriele etc. In sicriile cu móște se află un picior al sfântului Maxim, mâna stângă a despotului Ioan Brancovicĭ, și drépta mamei lui Maxim, a sf. Angelina.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 12 Februarie. „Magyarország“ pretinde a fi bine informat, că toțĭ ofițerii din reservă ai corpului 4 de armată din Budapesta, au primit ordin confidențial, în care sunt încunosciințațĭ, *sĕ fie gata, ca la cas de mobilisare sĕ pótă merge la regimentele lor.*

Petersburg, 12 Februarie. Cu ocasio ultimului bal de la palat, marele duce Wladimir a declarat unui cerc de diplomațĭ, că ceea ce se întêmplă adĭ în Macedonia dă a-se bănui, că se vor repeta evenimentele petrecute înainte cu 25 anĭ in Bulgaria.

Sofia, 12 Februarie. Guvernul bulgar a învitat pe representanții Bulgariei din Viena, Petersburg și Paris, sĕ atragă atențiunea guvernelor respective asupra concentrărilor de trupe turcescĭ. Décă Turcia nu va înceta cu concentrările, guvernul bulgar va lua mĕsurile necesare.

Cu inima înfrântă de durere facem cunoscută perderea scumpului nostru frate și unchiŭ

Nicolae G. Eremias,

Comerciant, membru al „Gremiului levantin“, membru în representanța comunei și a comitatului Brașov, membru al „Asociațiunei pentru cult. și liter. poporului român“, etc. care șĭ-a dat nobilul sĕu suflet în mânile creatorului, adĭ Mercurĭ în 29 Ianuarie (11 Februarie) la $10^1/_2$ óre a. m. fiind împărtășit cu sf. Taine, în etate de 63 de anĭ.

Rĕmășițele pămêntescĭ ale mult regretatului decedat vor fi conduse din casa sa Strada Hirscher Nr. 9, Vinerĭ în 31 Ian. st. v. la órele 3 p. m., și se vor aședa spre vecĭnică odihnă în cimiteriul gr. or. din Gróverĭ.

Brașov, 29 Ian. v. (11 Febr. n., 1903.

Fie-i țĕrîna ușóră și memoria binecuvêntată!

Jalnica familie.

Diverse.

Brahmanismul este religiunea indiană, care în legătură cu perióda vedică s'a desvoltat în timpul așa numitei literaturĭ brahmane (între 1000 — 600 a Chr.)

Centrul dogmei este deul *Brahma* (în limba sanscrită *brachma = rugăciune,* în religiunea brahmană numele acesta însemnéză noțiunea colectivă a tot ce se ținea de rugăciune, sacrificiu și preoție. Intru cât însĕ noțiunea acésta se substanțiéză ca putere supremă a lumei cârmuitóre a tóte, *Brahma,* în legătură cu *Atman* — causa primordială și centrul lumei — devine de pe la mijlocul primului mileniu a. Chr. Dumnedeu personal).

Unirea strînsă a lui Brahma cu sufletul lumei (Atman) a produs o filosofie *panteistă,* a cărei teorie de emanațiune a dus la doctrina despre peregrinarea sufletelor (metempsychose).

După cum tóte ființele singuratice emanéză din Atman-Brahma, așa se și întorc el îndărăt. După gradul vinovăției însĕ și a îndepărtării sale de Atman-Brahma, fiecare suflet are sĕ facă un drum mai scurt séu mai lung, trecênd prin o serie de ființe diferite, până ce se curăță și apoi se unesce érășĭ cu sufletul lumei. Pe credința acésta se întemeiă *morala* Brahmanismului.

Centrul cultului este *sacrificiul,* cu un ceremonial forte complex, care era cunoscut numai Brahmanilor. Redus prin *Budhism,* aderenții Brahmanismului numai de pe la sec. VII. d. Chr. au reușit a deveni stăpânĭ peste celelalte religiuni. Din acel timp se începe o reformă a teologiei brahmanice, care s'a unit cu *filosofia indiană.* Printr'un compromis, deii principalĭ ai religiunii poporale, *Vișnu* și *Siva,* fură recipiațĭ în sistemul brahmanic, declarându-se a fi nisce eradiărĭ a unei ființe, Brahma (Invĕțătura despre trinitate séu *tri-murti.* In museul indian din Londra se află o statuă, representând acésta trinitate.)

Brahmanismul este religiunea națională indiană, avênd relațiunĭ cu viéța socială și de stat. In acéstă religiune este desvoltat sistemul castelor. Preoții (Brahmanĭ séu Brahminĭ) erau singurii cunoscĕtorĭ ai ceremonialului la sacrificii, de aceea poporului indispensabili. Ei erau în același timp și învĕțătorii poporului și consilieri domnitorilor, nu plăteau birurĭ și erau inviolabilĭ. Ingâmfarea castei preoțesci însĕ a provocat mai târdiu indignarea poporului. Budhismul a fost o reacțiune naturală contra Brahmanismului.

Orològele cele mai micĭ. Intre articolele cele mai rafinate de lux, se numĕră astădĭ și orològele micĭ, carĭ se par a fi confecționate numai pentru Liliputanĭ. Totușĭ, în ce privesce micimea, secolul nostru este întrecut de secolul XVI. Orologerii din secolul acesta întroduceau ceasornice chiar și în cercei. și Ana de Danemarca, soția regelui Iacob I, avea un inel, a cărui bordură de cristal ascundea un orologiu, care bătea órele, nu însĕ pe clopoțel, ci pe degetul stăpânei, atingênd ușor degetul cu un ciocănel.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 21 Ianuarie n. 1903

Renta ung. de aur 4%	121 20
Renta de corône ung. 4%	99 70
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	93 70
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	99.50
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.60
Bonurĭ rurale ungare 4%	94 45
Bonurĭ rurale croate-slavone	99.60
Impr. ung. cu premii	201.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	159.—
Renta de hârtie austr.	100.90
Renta de argint austr.	100.90
Renta de aur austr.	121 05
Rente austr. 4% de corône	101 45
Losurĭ din 1860.	154 50
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	15.85
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	745.50
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	693 50
Napoleondorĭ	19.08
Mărcĭ imperiale germane	117 07½
London vista	239.95
Paris vista	95.40
Note italiene	95.40

Nr. 44
1903.

„F O R T U N A“,

institut de credit şi economii, societate pe acţiĭ în RODNA-VECHE.

CONVOCARE.

Domnii acţionarĭ ai institutului de credit şi de economii, societate pe acţii

„F O R T U N A“

sunt învinaţi în sensul § 21 din statutele institutului, la a

XIX. Adunare generală ordinară.

care se va ţiné la **10 Martie st. n 1903 la 9 óre** a. m , în localităţile institutului.

Când din lipsa voturilor prescrise nu s'ar putea ţiné adunarea la terminul de sus, prin acésta se convócă pre **17 Martie st n. 1903**, la 9 óre a. m., o altă Adunare generală ordinară, în acelaş local.

Obiectele:

1. Raportul anual al direcţiunei împreună cu Bilanţul anului de gestiune 1902 şi Raportul consiliului de supraveghiere
2. Distribuirea profitului curat.
3. Alegerea consiliului de supraveghiere.
4. Pertractarea propunerilor direcţiunei.

Rodna-veche, la 7 Februarie 1903.

Direcţiunea.

I. Contul bilanţului pro 1902.

ACTIVE:		Coróne	f.
Cassa în numĕrar		4817	89
Capital: a) hipotecar	99493 46		
b) pe obligaţiĭ	959 0 71		
c) cambial	103656.32	299060	49
Interese restante		8550	90
Interese anticipate la reescompt şi credite		922	85
Dare de stat şi comunală antic pro 1903		569	17
Inventar după amortisare de 10%		1357	62
Anticipaţiunĭ		2199	50
Inmobile		40498	82
Efecte		2580	—
Diverse conturĭ active		1934	70
		362491	94

PASIVE:	Coróne	f.
Capital acţionar	40000	—
Depunerĭ cu interese	180313	21
Credite	46090	—
Reescompt	66985	70
Fond de reservă	19528	54
Fond cultural	577	80
Deposit de cassă	185	30
Profit curat	8811	39
	362491	94

II. Contul profit şi pierderĭ.

DEBIT:		Coróne	f.
Interese:			
a) după depunerĭ	C 4890 66 fil.		
b) „ reescompt	„ 4589.06 „		
c) „ credite	„ 3487 13 „	12966	85
Dărĭ:			
a) de stat şi comunală	„ 2348 84 „		
b) „ rente	„ 1295 42 „		
c) competinţe de timbru	„ 19 28 „	3663	54
Salare		4073	70
10% amortisare din mobiliar		150	84
Pretensiunĭ dubióse		1627	84
Diverse		865	59
Profit curat		8811	39
		32159	75

CREDIT:		Coróne	f.
Interese:			
a) după împrum. hipotecare	C 6832.92 fil.		
b) după împrum. pe obligaţiĭ	„ 8991 20 „		
c) după împrum. cambialĭ	„ 8048.48 „	23872	60
Provisiune		5968	15
Interese de întârdiere		990	80
Chirie de casă		600	—
Diverse		728	20
		32159	75

Rodna-veche, 31 Decemvrie 1902.

Pamfiliu Grapini m. p., presed. instit. — *Ioan Issip* m. p., director esecutiv. — *Traian Turcu* m. p., contabil. — *Inocenţiu Clain Porcius* m. p, cassar.

Membrii Direcţiunei:

Zagyva Mihály m. p. — *Lazar Avram* m. p. — *Nicolau Mureşan* m. p., secretar.

S'a revĕdut şi aflat în consonanţă cu cărţile principale şi auxiliare duse în ordine deplină.

Rodna-veche, la 7 Februarie 1903.

Membriĭ consiliului de supraveghiere:

Leontin Pop m. p. — *Cosma Cotul* m. p. — *Silvestru Mureşan* m. p

13504—1902 sz.
tlkvi.

Árverési hirdetmény kivonat.

A fogarasi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhirré teszi, hogy Borzea György végrehajtatónak Borzea János a Vazulé végrehajtást szenvedő elleni 90 kor. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a fogarasi kir. járásbiróság) területén lévő az Alsó-Visten fekvő az alsó-visti 248 számu tljkvben A † 529, 530, 535 hrsz. fekvőre 376 kor.

685/1	„	„	36	„
847	„	„	23	„
1023	„	„	20	„
1077	„	„	45	„
2006, 2007, 2008, 2008	„	„	5	„
2185	„	„	23	„
2278	„	„	7	„
2303, 2304	„	„	6	„
2360	„	„	17	„
2476/2	„	„	45	„
2626/3	„	„	35	„
2764/2	„	„	36	„
2786, 2787	„	„	22	„
2796, 2799, 2801	„	„	71	„
3524	„	„	8	„
3741	„	„	4	„
4306/2	„	„	9	„
4389	„	„	3	„
4512, 4513, 4514	„	„	13	„
4794	„	„	5	„
5395, 5398	„	„	18	„
5639	„	„	11	„
5756, 5759/1	„	„	6	„
5878/2	„	„	15	„
5900/74	„	„	11	„
5900/269	„	„	20	„
6429	„	„	73	„
6815	„	„	12	„
7071	„	„	27	„
7199/1	„	„	22	„
7200	„	„	13	„
7203	„	„	16	„
7204/1, 7207	„	„	4	„
7327/1	„	„	30	„
7655/1, 7787, 7788/1	„	„	78	„
7809	„	„	31	„
2841	„	„	36	„

a 266 sz. tljkvben A † 642 hrsz. fekvőből Borzea János a Vazulé időközben Blehusz Froszina frj. Borzea Jánosnéra átirt 4/36 rész-jutalékra 177 kor 77 fill. összesen 1409 kor. 77 fill.-ben ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1903 évi Márczius hó 2-ik napján délelőtt 9 órakor**, Alsó-Visti községben megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Fogarason, 1902 évi november hó 11-ik napján.

A kir. jbiróság, mint tlknyvi hatóság.

Schupiter,
a. biró.

824,1—1.

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.